

Vasile Nițulescu

Iată un actor care s-a născut matur. Nu știu dacă în cei 25 de ani, câți au trecut de când Vasile Nițulescu a absolvit Institutul, s-a scris sau s-a spus, pe undeva, că arta lui „a evoluat, s-a maturizat, s-a definit”. De la început, mi s-a părut că el a fost un actor format. O revelație în ceea ce ne place să numim maturitatea mijloacelor de expresie. Îmi aduc aminte cu ce avidă curiozitate și cu ce uriașă invidie, noi, „cei de la clasa Bălțăteanu”, l-am urmărit pe acest „șef de promoție” (din prima generație de actori formați la Institutul „I. L. Caragiale”), de la clasa Aurei Buzescu, în cele două magistrale compoziții: Cetățeanul turmentat din *O scrisoare pierdută* și monologul *Ravagiile tutunului* de Cehov. Într-una l-am admirat pentru subtilitatea comicului, într-alta pentru subtilitatea tragicului. În ambele, pentru acel amestec ciudat de candoare și cruzime, de sinceritate și de șiretenie.

Ne-a impresionat atunci, pe toți instinctul teatral, darul ironiei, siguranța profesională, notele și tușele lui de o admirabilă gingășie, minuție și finețe, și mai ales biruința câștigată de el, din prima clipă, prin contopirea afectivă cu personajele sale, care purtau aura unei frumuseți stranii, a unei poezii amare și triste.

După o apariție strălucită alături de George Vrăca în *Fintina Blanduziei*, la numai câțiva ani de la absolvire, i s-a încredințat una din cele mai grele și mai responsabile misiuni artistice: să întruchieze, pe scena Teatrului Armatei, în piesa *În numele revoluției* de Șatrov, chipul lui Lenin. O creație de o impresionantă maturitate, de o mare disponibilitate umană, de profundă sensibilitate, în care actorul a utilizat o largă gamă expresivă. De atunci și pînă în zilele noastre, termenii în care s-a scris despre Nițulescu au fost, de obicei, aceiași: „creație impresionantă”, „moment memorabil”, „compoziție de mare virtuozitate”. Da! Vasile Nițulescu este, prin excelență, un actor de compoziție. Compozițiile lui nu sînt de mare întindere și respirație, de genul celor menite să ia ochii prin explozie și spectaculos, prin forță și vitalitate. El este un maestru al scurtelor apariții, al rolurilor mici dar investite cu importanță și semnificație în punctarea unui mediu, a unei atmosfere specifice. Din culise, Nițulescu se insinuează în scenă cu o biografie întregă, iar din câteva replici, dintr-o frîntură de gest, ne alcătuiește o lume.

Plămădită parcă dintr-o materie subțire, fluidă, care poate lua oricînd, orice formă, ființa creatoare a lui Vasile Nițulescu poartă în subtext pecetea unei făpturi complicate, devastată de contradicții. Căldura și afectivitatea umană învăluie ca un abur protector tipurile pe care el le încrustează puternic și pentru todeauna în memoria noastră. Ele au nevoie de această atitudine protectoră, căci de obicei fac parte din lumea celor „umiliți și obidiți”, oameni mărunți și necăjiți, cu aripile frînte, cu bucuria și lumina vieții pîlîind palid în aceste personaje, cazuri de complexitate umană și socială, brute naive, inocente, de la marginea vieții, de o natură cumplită și sfîșietoare, actorul investeste întotdeauna un simbul de speranță și de omenesc, ceva din propria sa aspirație spre realizare umană, spre perfecționare, spre binele social. Alături de cele două creații, purtînd chipul semnificativ al unei umanități frustrate, ratate: Davis (*Îngrijitorul*) și Profesorul (*Philadelphia, ești a mea*) s-au impus cu deosebit interes în ultima vreme, fugarele dar admirabilele sale compoziții din piesele originale din *Pisica sălbatecă*, *Inundația*, *Viața e ca un vagon?*, *Matca*.

V. D.